

Veera Ruoho ps ym.

Lakialoite laeiksi ulkomaalaislain 185 §:n ja rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN SISÄLTÖ

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan ulkomaalaislain mukaisen maahantulokiellon rikkomisesta seuraavan rangaistusmaksimin korottamista sakosta kahden vuoden vankeuteen sekä siirtämistä rikoslakiin.

ALOITTEEN PERUSTELUT

Rajat ylittävästä rikollisuudesta on vuoden 2007 Schengen-liikkuvuuteen tehtyjen muutosten jälkeen tullut pysyvä ilmiö. Helsingin osalta kaikista rikoksista noin 25 % on ulkomaalaisten tekemiä, joten ilmiön suuruus on merkittävä.

Rajat ylittävää rikollisuutta vahvistaa ja sen torjuntaa vaikeuttaa merkittävästi maahantulokiellon rangaistusasteikon rajaaminen sakkoihin. Ulkomaalainen lähes ammatikseen rikoksia tekevä henkilö ei maksa sakkoja, eikä niitä nykyisin myöskään muunneta vankeudeksi, joten käytännössä rikos jää rankaisematta. Samasta syystä maahantulokiellolla ei ole tavoiteltua ennalta estävää vaikutusta. Tarpeellinen, maahantulokiellon rikkomisen kriminalisoiva säädös ei saavuta sille asetettuja tavoitteita. Ennalta estävä ajatusmalli tulee olla keskiössä maahantulokiellon rangaistavuutta arvioitaessa.

Maahantulokielto ei nykyisin sanktioin pidättele henkilöitä saapumasta uudelleen Suomeen. Maahantulokiellon rikkominen on jatkuvassa kasvussa. Esimerkiksi vuonna 2015 maahantulokieltoa rikottiin koko Suomessa 566 kertaa. Rikoslajista riippuen liikkuva rikollinen tekee helposti vuositasolla 10—30 rikosta, joten ehkäistävissä olevia rikoksia olisi ainakin 5 000—15 000 kappaletta. Todennäköisesti luku on isompi, koska vain osa maahantulokieltoa rikkovista jää kiinni.

Keskusrikospoliisin selvityksen perusteella saadaan käsitys maahantulokieltoa rikkovien henkilöiden lukumääristä. Lokakuussa 2013 tehdyssä selvityksessä laivalistoilta löytyi kuukauden aikana 103 maahantulokiellossa olevaa henkilöä. Vuositasolla tämä tarkoittaisi noin 1 200 maahantulokiellossa olevan henkilön saapumista Suomeen. Todennäköisesti todellinen määrä on suurempi, koska osa liikkuvista rikollisista ei käytä omaa nimeään tai matkustaa ilman lippua.

Lakialoite LA 14/2017 vp

Tilastot osoittavat, että maahantulokieltoja määrätään jatkuvasti enemmän ja myös valvominen on tehokasta, koska kirjattujen rikkomusten määrä on kasvussa. Yleisen lainkuuliaisuuden ylläpitämiseksi olisi tärkeää, että rangaistussäännökset muutetaan pohjoismaiselle tasolle. Kaikkein tärkein peruste on todellinen mahdollisuus ehkäistä tuhansia rikoksia. Maahantulokiellon rikkomisesta seuraava vankeusuhka olisi omiaan ohjaamaan liikkuvan rikollisen toimintaa muuhun maahan, jossa tällaista riskiä ei ole. Nykyisen tilanteen jatkuessa on valitettavasti olemassa riski, että muiden maiden rikollisuus ohjautuu samoilla perusteilla Suomeen.

Poliisi joutuu käännyttämään joitakin tapauksia useita kertoja lyhyenkin ajan sisällä. Helsingin ulkomaalaispoliisin mukaan maahantulokieltoja rikotaan keskimäärin viikoittain. Tämä työllistää poliisia jo muutenkin muuttuneessa toimintaympäristössä, jossa poliisin resurssit ovat rajalliset. Kiellon rikkomisesta seuraavat sakot eivät toimi pelotteena, sillä poliisin antamia sakkoja ei voida muuntaa vankeudeksi ja niiden periminen on ulkomailla asuvilta hankalaa. Erityisen huolestuttavaa on, että kieltoa rikkovat useimmiten sellaiset henkilöt, joille maahantulokielto on määrätty heidän tekemiensä rikosten takia. Rangaistusmaksimin muuttaminen maahantulokiellon rikkomisesta sakosta vankeuteen lisäisi tehokkuutta, kun samalla pohjoismaisten esimerkkiin mukaisesti henkilö voitaisiin määrätä kärsimään rangaistusta omassa kotimaassaan.

Suomen rangaistusasteikon maahantulokiellon rikkomisen osalta tulisi olla yhtenäinen muiden pohjoismaiden kanssa. Niissä maahantulokiellon rikkomisesta voidaan tuomita vankeuteen 1—3 vuodeksi.

Asia toteutetaan siirtämällä ulkomaalaislain 185 §:n 1 momentin 4 kohta rikoslakiin. Teknisesti asia toteutetaan muuttamalla nykyinen ulkomaalaislain 185 §:n 1 momentti sekä säätämällä uusi säännös rikoslain 17 luvun 7 c §:ään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ulkomaalaislain 185 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaislain (301/2004) 185 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 49/2017, seuraavasti:

Lakialoite LA 14/2017 vp

185 §

Ulkomaalaisrikkomus

Ulkomaalainen, joka tahallaan

1) oleskelee maassa ilman vaadittavaa matkustusasiakirjaa, viisumia tai oleskelulupaa taikka laiminlyö velvollisuutensa rekisteröidä oleskelunsa taikka hakea oleskelulupakortti, oleskelukortti tai pysyvä oleskelukortti,

2) oikeudetta tekee ansiotyötä tai harjoittaa elinkeinoa tai

3) jättää noudattamatta 118 §:n nojalla määrätyn ilmoittautumisvelvollisuuden, 119 §:n nojalla määrätyn muun velvollisuuden, 120 a §:n nojalla määrätyn asumisvelvollisuuden, 120 b §:n nojalla määrätyn lapsen asumisvelvollisuuden tai 130 §:n nojalla annetun kutsun saapua antamaan tietoja oleskelustaan,

on tuomittava *ulkomaalaisrikkomuksesta* sakkoon.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain (39/1889) 17 lukuun uusi 7 c § seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

7 c §

Ulkomaalaisrikos

Ulkomaalainen, joka tahallaan tulee maahan, vaikka hänelle on määrätty maahantulokielto yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä, on tuomittava *ulkomaalaisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Lakialoite LA 14/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 29.3.2017

Veera Ruoho ps
Mika Raatikainen ps
Kari Kulmala ps
Kalle Jokinen kok
Reijo Hongisto ps
Tom Packalén ps